

Ju2025/02715

Till: Justitiedepartementet
Enheten för migrationsrätt

Stockholm, 22 januari 2026

Asylrättscentrums remissvar gällande Promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:95 – Ett skärpt försörjningskrav vid anhöriginvandring

Om Asylrättscentrum

1. Asylrättscentrum är en politiskt och religiöst obunden organisation som ger juridisk rådgivning till asylsökande, ökar kunskapen om migrationsrätt och påverkar för en human och rättssäker asylprocess.

Sammanfattning

2. Asylrättscentrum framför följande *huvudsakliga* synpunkter på utredningens förslag:
 - Asylrättscentrum avstyrker förslagen i promemorian.
 - Vi ifrågasätter om förslagets syfte och ändamål är förenliga med EU-rätten.
 - Vi ser en tydlig risk för att ett höjt försörjningskrav kommer att innebära att beslut fattas i strid med internationella konventioner.
 - Vi anser att förslaget är svårförenligt med Sveriges ansvar att avstå ifrån att införa lagstiftning som systematiskt missgynnar kvinnor.

Förslaget om ett skärpt försörjningskrav

3. I promemorian lämnas ett förslag om försörjningskravets nivå och vilka inkomster som ska få beaktas. Det föreslås att försörjningskravet vid anhöriginvandring ska vara uppfyllt om anknytningspersonens lön efter avdrag för preliminär skatt uppgår till 1,30 gånger normalbeloppet vid utmätning av lön samt täcker bostadskostnaden. Detta innebär således en höjning med 30% jämfört med nuvarande bestämmelse.
4. Det föreslås vidare att arbetsrelaterad ersättning som lämnas tillfälligt under pågående anställning ska jämföras med lön men att inkomst från subventionerad anställning, ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller aktivitetsstöd inte får beaktas. Inte heller andra ersättningar med anledning av arbetslöshet föreslås få beaktas.
5. Förslaget i promemorian skiljer sig därmed från det förslag som under hösten 2025 lades fram av den statliga utredningen SOU 2025:95. Där bedömdes att försörjningskravets nivå inte borde höjas. Den utredningen bedömde även att ersättning från arbetslöshetsförsäkring eller annan liknande arbetsrelaterad ersättning fortsatt skulle jämföras med lön.

Asylrättscentrums synpunkter

Övergripande kommentar

6. Asylrättscentrum har tidigare lämnat remissvar över betänkandet Skärpta villkor för anhöriginvandring (SOU 2025:95). De synpunkter vi framfört där gör sig gällande även här: Vi ifrågasätter om förslagets syfte och ändamål är förenliga med EU-rätten. Vi anser att förslagen kan strida mot förbudet mot diskriminering och att de inte är proportionerliga. Vi ser en tydlig risk för att de kommer att tillämpas på ett sätt som inte är tillåtet enligt internationella åtaganden som Europakonventionen och barnkonventionen.

Syftet med begränsningarna kan i sig vara i strid med EU-rätten

7. I den nu remitterade promemorian uppges en höjning av försörjningskravet vara ”ett led i det pågående arbetet med att komma till rätta med nuvarande problem”.¹ Problembeskrivningen är följande: ”[T]idigare års omfattande invandring har inneburit stora påfrestningar på det svenska samhället. I kombination med bristande integration har de senaste årens invandring bidragit till att Sverige står inför stora utmaningar med ett växande utanförskap och betydande integrationsproblem i form av bl.a. arbetslöshet

¹ Se s. 8.

och bidragsberoende. Inriktningen bör därför vara att försörjningskravet utformas på ett sådant sätt att ingen anhöriginvandrare ska räknas som fattig eller riskera fattigdom vid ankomsten till Sverige.” I promemorian anges att ”en höjd nivå bör kunna bidra till att ge anknytningspersonen och dennes familj goda förutsättningar att kunna försörja sig själva.”

8. Asylrättscentrum ifrågasätter om detta bakomliggande syfte är förenligt med familjeåterföreningsdirektivet (2003/86/EG). Genom familjeåterföreningsdirektivet (2003/86/EG) infördes en principiell *rätt* till återförening (se direktivets skäl 16 samt artikel 4). Familjeåterföreningsdirektivet går därmed på vissa sätt längre än andra överenskommelser om familjeåterförening.² Av familjeåterföreningsdirektivet framgår förvisso att vissa krav kan få uppställas. Av EU-domstolens praxis framkommer dock att eftersom huvudregeln är att familjeåterförening *ska* beviljas så ska det utrymme för skönsmässig bedömning som tillerkänns medlemsstaterna inte användas av dem på ett sätt som äventyrar detta syfte eller direktivets ändamålsenliga verkan.³
9. Av såväl direktivet som av EU-domstolens praxis framkommer att de krav som får uppställas av medlemsstaterna ska ha specifika syften för att vara tillåtna. Syftet med försörjningskrav ska vara att en person inte ska bli en börda för systemet för socialt bistånd i värdmedlemsstaten, se avgörandet Chakroun.⁴
10. Medlemsstaterna får vidare kräva att familjemedlemmarna visar sin vilja till integration, t.ex. genom att delta i språkkurser eller integrationskurser (artikel 7.2). Syftet med sådana åtgärder ska dock vara att underlätta integration, en medlemsstat som vill använda sig av denna möjlighet måste således kunna visa att de ställer kraven just i detta syfte. EU-domstolen har även uttalat att integrationsvillkor måste vara proportionerliga. Villkoren får inte i praktiken leda till att det blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rätten till familjeåterförening.⁵ Resonemanget anknyter till domstolens tidigare praxis och ger stöd för den syn även EU-kommissionen gett uttryck för; att åtgärder som har till syfte att begränsa möjligheten till familjeåterförening generellt sett inte är tillåtna då det skulle undergräva syftet med direktivet.⁶
11. För att försörjningskravet ska leva upp till EU-rätten och Sveriges konventionsåtaganden är det nödvändigt att kravet på ett tydligt sätt knyts till risken för

² Se härom Groenendijk, Kees, Family reunification as a right under community law, European Journal of Migration and Law vol. 8, nr. 2 2006, s. 218.

³ C-578/08, Chakroun, EU:C:2010:117, punkt 43., punkt 43, 47. Domstolen har upprepat sin ståndpunkt i mål C-153/14, K och A, EU:C:2015:453, punkt 50 och i de förenade målen C-356/11 och C-357/11, O., S. och L, EU:C:2012:776, punkt 74.

⁴ C-578/08, Chakroun, EU:C:2010:117, punkt 46.

⁵ C-153/14, K och A, EU:C:2015:453. Se även C-578/08, Chakroun, EU:C:2010:117 för stöd i tidigare praxis.

⁶ Meddelande från Kommissionen till Rådet och Europaparlamentet, riktlinjer för tillämpningen av direktiv 2003/86/EG om rätt till familjeåterförening, COM(2014) 210 final, Bryssel den 3 april 2014, s. 15

att anknytningspersonen eller hans eller hennes familjemedlemmar blir en belastning för det svenska bidragssystemet om uppehållstillstånd för familjeåterförening beviljas.

12. Enligt vår mening är det tydligt att syftet med att ytterligare skärpa villkoren för familjeåterförening är att färre uppehållstillstånd ska beviljas – inte att hindra att personer blir en börda för systemet för socialt bistånd. Den föreslagna lönenivån är inte kopplad till rätten till försörjningsstöd och ligger inte heller på samma nivåer som förbehållsbelopp vid utmätning från Kronofogdemyndigheten. I promemorian framkommer även tydligt att förslaget kan innebära negativa konsekvenser för integrationen och att internationell forskning visar att uppskjuten familjeåterförening ofta är behäftad med sämre etablering på arbetsmarknaden och lägre inkomster.⁷
13. Även det faktum att inkomster från subventionerade anställningar inte ska få beaktas enligt förslaget talar för att syftet de facto inte är att undvika att en person blir en belastning för välfärdssystemet eller att personens integration förbättras. I promemorian konstateras att det finns stöd för att subventionerade anställningar har positiva effekter på nyanländas arbetsrelevanta lärande och att förslaget om att undanta den typen av anställning från att få beaktas vid prövningen av om försörjningskravet är uppfyllt således riskerar att minska incitamenten att delta i sådana anställningar vilket därigenom riskerar att motverka integrationen.⁸

Förslagen kommer att leda till beslut i strid med internationella konventioner

14. Om förslagen genomförs kommer de att leda till att fler ansökningar om uppehållstillstånd på grund av anknytning avslås.⁹ Som konstateras i promemorian innebär detta att familjeåterföreningen för vissa familjer kommer att försenas och att fler familjer kommer att splittras, vilket inte minst kan få en negativ påverkan på barn och barns förutsättningar för integration.¹⁰
15. Europadomstolen har ansett att stater under vissa förutsättningar kan få tillämpa försörjningskrav. Det är dock oklart hur Europadomstolen skulle ställa sig till att vissa typer av inkomster inte får beaktas. Av domstolens praxis framkommer att när ett försörjningskrav innebär ett ingrepp i rätten till respekt för familjeliv (som skyddas av artikel 8 i Europakonventionen) måste det kunna motiveras med att det är nödvändigt med hänsyn till den nationella säkerheten, den allmänna säkerheten eller landets ekonomiska välbefinnande, till förebyggande av oordning eller brott, till skydd för hälsa eller moral eller till skydd för andra personers fri- och rättigheter. Dessutom måste utfallet av

⁷ Se bl.a. s. 14 och s. 18.

⁸ Se s. 16.

⁹ Jfr. s. 18.

¹⁰ Ibid.

åtgärden vara proportionerlig i det enskilda ärendet – försörjningskrav får alltså inte tillämpas slentrianmässigt.¹¹ Det måste finnas möjlighet att göra en individuell bedömning där hänsyn tas till vilka ansträngningar som kan förväntas av den enskilde för att hitta en försörjning.

16. Även barnkonventionen innehåller en bestämmelse om rätt till respekt för familjeliv (artikel 16). Till skillnad från Europakonventionen innehåller barnkonventionen även mer specifika bestämmelser vilka uttryckligen adresserar familjeseparation (artikel 9) och familjeåterförening (artikel 10). Barnkonventionen ställer på så vis tydligare krav på konventionsstaterna. Barnrättskommittén har också specifikt uppmanat Sverige att *underlätta* för barn att återförenas med sina familjer, bland annat genom att *avskaffa* försörjningskravet – inte höja det.¹²
17. Någon generell skyldighet att bevilja familjeåterförening i den stat som barnet och/eller dess familjemedlemmar önskar kan inte läsas ut av barnkonventionen. Traktat, som barnkonventionen, ska dock enligt artikel 31 i Wienkonventionen om traktaträtten tolkas ”ärligt i överensstämmelse med den gängse meningen av traktatens uttryck sedda i sitt sammanhang och mot bakgrunden av traktatens ändamål och syfte”. Avgörande för om barnkonventionen kan sägas innebära en rätt till familjeåterförening i ett enskilt ärende är därmed en helhetsbedömning av konventionens rättighetskatalog.
18. Enligt barnkonventionen har barn rätt att få sina föräldrars omvårdnad (artikel 7). Konventionsstater ska göra sitt bästa för att säkerställa erkännandet av principen att båda föräldrarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling (artikel 18).
19. Barnkonventionens artikel 9.1 i stadgar vidare tydligt att barn *endast* ska separeras från sina föräldrar om det är *nödvändigt* för barnets bästa. Genom kravet på nödvändighet skiljer sig artikel 9.1 från den mer allmänna och svagare principen om barnets bästa i artikel 3.1. Barnkonventionens artikel 9.1 anses fastslå en tydligare vikt knuten till barnets bästa genom att artikeln betonar just nödvändighet och inte öppnar för en mer allmän intresseavvägning/helhetsbedömning.¹³
20. I barnkonventionen finns även en särskild bestämmelse – artikel 10 – som tar sikte på just familjeåterförening. Enligt artikeln ska ansökningar från ett barn eller dess föräldrar

¹¹ Europadomstolens dom i målet B.F. m.fl. mot Schweiz (nr 13258/18, 15500/18, 57303/18 och 9078/20), dom den 4 juli 2023.

¹² Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Sveriges kombinerade sjätte och sjunde periodiska rapport, 7 mars 2023, CRC/C/SWE/CO/6-7, punkt 43 (e)

¹³ Eekelaar, John och Tobin, John, Article 3. The Best Interests of the Child i Tobin, John (red.), The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary, Oxford University Press, Oxford, 2019, s. 100 samt Tobin, John och Cashmore, Judy, Article 9. The Right Not to be Separated from Parents i samma antologi, s. 319 f.

om att resa in i eller lämna en konventionsstat i familjeåterföreningssyfte behandlas på ett *positivt, humant och skyndsamt* sätt av konventionsstaterna.

21. Kravet i artikel 10 om att behandla ansökan på ett *positivt* sätt anses som ett minimum innebära att konventionsstaten bär bördan att motivera ett avslag på en ansökan om familjeåterförening och att visa att ett sådant avslag är förenligt med övriga skyldigheter i barnkonventionen, däribland artikel 9.1.¹⁴
22. Att konventionsstaterna ska behandla ansökan om familjeåterförening på ett *humant* vis anses förstärka ordet ”positivt” eftersom det nästan alltid är mer humant att tillåta återförening av en familj. Detta krav klargör även att själva processen för att hantera ansökningar om familjeåterförening måste vara human.¹⁵
23. Att ansökningar ska behandlas *skyndsamt* hör samman med att tid inte upplevs på samma sätt av barn som av vuxna samt då utdragna processer har särskilt negativa effekter på barns utveckling.¹⁶ Av denna anledning ska varje ansökan om familjeåterförening som rör ett barn prioriteras och avslutas på kortast möjliga tid. Det anses oförenligt med artikel 10 att staten orsakar skador i barnets utveckling genom långsamma migrationsförfaranden eller genom att låta separerade barn och föräldrar vänta i år på att få återförenas.¹⁷ Målet måste vara att en separation mellan ett barn och dess förälder/föräldrar ska vara under så kort tid som möjligt, vilket anses följa av rättigheterna i artikel 3 (principen om barnets bästa), artikel 9.1 (rätten till icke-separation) och artikel 16 (rätten till respekt för familjeliv).¹⁸
24. Även om barnkonventionen inte ställer krav på att konventionsstater måste bevilja alla ansökningar om familjeåterförening så ställer konventionen krav på staten att rättfärdiga ett avslag på en ansökan. Enligt doktrin kan ett sådant rättfärdigande endast ske om staten kan bevisa 1) att en separation är *nödvändig* för barnets bästa eller 2) att en separation *i praktiken inte inträffar* eftersom barnet kan – *och kommer* – återförenas med sina föräldrar i en annan stat. Mot denna bakgrund anser vi att det framstår som svåröförenligt med barnkonventionen att hindra, eller skjuta upp, återföreningen av en familj av ekonomiska skäl om familjen inte har möjlighet att bo tillsammans någon annanstans i världen.

¹⁴ Pobjoy, Jason M and Tobin, John, Article 10. The Right to Family Reunification i Tobin, John (red.), The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary, Oxford University Press, Oxford, 2019, s. 353 och 357.

¹⁵ Ibid, s. 357.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Abram, Eliahu Frank, The Child's Right to Family Unity in International Immigration Law, *Law & Policy*, vol. 17, nr. 4 1995, s. 422.

¹⁸ Pobjoy, Jason M and Tobin, John, Article 10. The Right to Family Reunification i Tobin, John (red.), The UN Convention on the Rights of the Child: A Commentary, Oxford University Press, Oxford, 2019, s. 357.

25. Det framstår enligt vår mening även som svärförenligt med barnkonventionens artikel 9.1 att uppställa ett försörjningskrav vid förlängningsansökningar om konsekvensen av att inte uppfylla kravet är en familjesplittring.
26. Av promemorian framkommer att det skärpta försörjningskravet kommer att innebära att fler förlängningsansökningar avslås, vilket i sin tur kan innebära att fler familjer riskerar att splittras.¹⁹ Om förslaget genomförs och barns föräldrar inte längre uppfyller det (höjda) försörjningskravet kan alltså en separation inträffa som beror på ekonomiska faktorer.
27. Barnrättskommittén har vid upprepade tillfällen uttryckt att ekonomiska skäl inte är tillräckliga för att anse det nödvändigt att skilja ett barn från dess föräldrar.²⁰
28. I promemorian bedöms förslagen vara förenliga med internationella konventioner genom att det finns möjlighet att göra undantag vid särskilda skäl.²¹ Det är dock väl belagt att undantagsbestämmelsen inte tillämpas i den utsträckning som krävs. Såväl forskning som tidigare rapporter visar på brister.²² I rapporten *”När lagen skiljer oss åt – Vittnesmål från människor som nekas familjeåterförening på grund av försörjningskravet”* publicerad år 2025 har Röda Korset exempelvis tydliggjort konsekvenserna av det nuvarande försörjningskravet. En slutsats är att undantaget särskilda skäl tillämpas mycket restriktivt idag, och att det kan ifrågasättas om den fungerar som en garant för att Sverige ska uppfylla sina internationella konventionsåtaganden. Undantagsbestämmelser är även generellt sett sämre för en rättssäker tillämpning: de bidrar till minskad förutsebarhet och ökad risk för att lika fall behandlas olika.
29. Med tanke på de brister i tillämpningen av undantagsbestämmelser som visats i såväl forskning som tidigare rapporter anser Asylrättscentrum att ett höjt försörjningskrav riskerar att leda till att beslut kommer att fattas i strid med internationella konventioner.

¹⁹ Se s. 16.

²⁰ Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr 14 Om barnets rätt att i första hand få beaktat vad som bedöms vara barnets bästa, punkt 61. Se även Sammanfattande slutsatser och rekommendationer om Surinams kombinerade tredje och fjärde periodiska rapport, 9 november 2016, punkt 24.

²¹ Se s. 18.

²² Se exv. Häckner Posse, L. (2024). Integrationskrav i domstol: En studie av hur svenska migrationsdomstolar förhåller sig till nationella politiska ambitioner och övernationella rättsskällor. [Doktorsavhandling (monografi), Juridiska fakulteten]. Lund University (Media-Tryck), Röda korset, Humanitära konsekvenser av den tillfälliga utlänningslagen, 2018 samt Röda korset, När lagen skiljer oss åt – Vittnesmål från människor som nekas familjeåterförening på grund av försörjningskravet, 2025.

Sverige har ett ansvar att avstå ifrån att införa lagstiftning som systematiskt missgynnar kvinnor

30. I promemorian framhålls att det finns en risk att förslagen påverkar kvinnor särskilt negativt.²³ Kvinnor har generellt lägre inkomster än män och möter ofta större hinder för etablering på arbetsmarknaden, bland annat på grund av utbildningsbakgrund och begränsad språkkompetens. Dessa strukturella skillnader gör att ett höjt försörjningskrav kan slå särskilt hårt mot familjer i fall där anknytningspersonen är en kvinna.
31. Asylrättscentrum anser mot denna bakgrund att förslaget är svårt att förena med Sveriges ansvar att avstå ifrån att införa lagstiftning som systematiskt missgynnar kvinnor.²⁴

Detta remissvar har beretts av juristerna Karl Nilsson och Louise Dane.

Datum som ovan,

Mita Holmer
Generalsekreterare

²³ Jfr. s. 18.

²⁴ Se bl.a. CEDAW artikel 1 och 2 samt CEDAW-kommitténs generella rekommendationer nr. 25 och 28.